

การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในกรุงเทพมหานคร
A Comparative Study Of The Quality Life In Schools Of Upper
Secondary Students In Bangkok Area

สุพรรณิการ์ มาศยคง *

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิจิตรธรรมรส **

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวอย่างกือนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 470 คน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยจะใช้วิธีการทดสอบ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครที่เป็นตัวอย่าง มีระดับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตเท่ากับ 3.16 โดยมีระดับคุณภาพชีวิตในโรงเรียน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านวิชาการ และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลทำให้คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ได้แก่ ระดับชั้น ผลการเรียนเฉลี่ย บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตในโรงเรียน

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิจัยเพื่อการบริหารและการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ABSTRACT

Objectives of the study were to determine the level of quality of life (QOL) in school and to identify factors that affect QOL in school of upper secondary school of upper secondary students in Bangkok area. Data were collected using a questionnaire. The sample, i.e. 470 upper secondary students in the second of semester of 2553, was selected applying the stratified two stage sampling. Descriptive statistics and F-test were used to analyze data.

In the study, QOL were measured in 6 aspects namely, the physical, the emotional and psychological, the school environment, the knowledge and the relationship between students and teachers and the relationship between students and friends in school. It was found that the total score of QOL was at moderate level, exclude was at high level. Factors affecting the quality of life in school of upper secondary students with the average score of 3.16. Considering the 6 aspects of QOL, the relationship between students and friends in school was at high level, while the remaining 5 aspects were at moderated level. By using F – test, it showed that factors affect the QOL in school of upper secondary students were class level, academic achievement, people who live with students and relationship between students and their parents.

Keywords: Quality of life in schools

บทนำ

คุณภาพชีวิตของประชากรเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาประเทศ เพราะคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด และปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากคน การพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็กและเยาวชน โดยองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยให้คนมีศักยภาพสูงสุดคือการศึกษา การที่คนจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นขึ้นอยู่กับ การได้รับการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาจึงเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพของคน (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544: 27) ซึ่งตรงกับความหมายของการศึกษาว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ในทุกๆด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อช่วยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ โดยสามารถใช้ความรู้ความสามารถและสติปัญญาของตนในการพัฒนาประเทศ

(มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. 2551: 6) ในการที่จะพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีหน่วยงาน หรือสถาบันต่างๆ ในสังคมเข้ามาดูแลรับผิดชอบ และสถาบันที่มีความสำคัญทางการศึกษา สถาบันหนึ่งคือโรงเรียน โรงเรียนเป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่สำคัญในการให้การศึกษาแก่กับวัยเด็กและเยาวชนให้ได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามศักยภาพและความสามารถของผู้เรียน ทำให้โรงเรียนต้องมีการจัดบริการต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ความต้องการพื้นฐานของเด็กในวัยเรียนประกอบด้วย ความต้องการในด้านพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม ซึ่งโรงเรียนมีหน้าที่ในการดูแลให้บริการและจัดสภาพแวดล้อมให้ส่งเสริมพัฒนาการเหล่านี้ โดยเฉพาะนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอน

ปลายซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่เป็นช่วงต่อระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายๆ ด้านพร้อมกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม ทำให้ต้องปรับตัวหลายด้านในเวลาพร้อมๆ กัน ดังนั้นวัยเด็กและเยาวชนของชาติจึงเป็นกลุ่มที่สังคมต้องให้การดูแลเอาใจใส่มากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวง และเป็นศูนย์รวมความเจริญของประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม อีกทั้งกรุงเทพมหานครยังเป็นจังหวัดที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุดในประเทศ จึงทำให้มีอัตราการแข่งขันที่สูง คนในสังคมมีการดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างเร่งรีบเพื่อแข่งขันกับเวลา ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน ทำให้เด็กเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ต โดยไม่รู้ตัว เนื่องจากไม่ได้รับคำชี้แนะจากผู้ปกครอง สุเทพ สุวีรางกูร (2551, 49) กล่าวว่า เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเจริญเติบโตไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศได้ในอนาคต จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาในการเลี้ยงดูและอบรมเด็ก จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน จึงทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าว เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน

กรุงเทพมหานคร โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2540, 4) มาเป็นแนวทางทางในการศึกษา ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางไปในการวางแผนส่งเสริม และปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนในโรงเรียน รวมถึงเป็นแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมและบริการต่างๆ ให้แก่นักเรียนในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพและเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษากับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2554 เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านการอารมณ์และจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านวิชาการ ด้าน

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และด้าน
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนใน
โรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

มีผู้ให้ความหมายของคำว่าคุณภาพ
ชีวิตในโรงเรียนไว้มากมาย (จุฬาลักษณ์ สุนทร
วิภาต, 2540; ปลุก พรมรัตน์, 2545; สุพจน์
แจลัมเขต, 2546; กนกวรรณ ทองคำลึง, 2552)
แต่โดยสรุปแล้วคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของ
นักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึง
ความรู้สึทางบวกของนักเรียนที่มีต่อครู
เพื่อนในโรงเรียน สิ่งแวดล้อมภายใน
โรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
การได้รับบริการต่างๆ จากโรงเรียนขณะที่อยู่
ในโรงเรียน

จากการศึกษาระดับของคุณภาพชีวิต
ในโรงเรียนของนักเรียนในต่างจังหวัด จาก
งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนมีระดับ
คุณภาพชีวิตในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
(ปลุก พรมรัตน์, 2545; พัชราภรณ์ คนกล้า,
2547; สงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี, 2552) แต่มี
นักเรียนอีกส่วนหนึ่งที่มีระดับคุณภาพชีวิตใน
โรงเรียนอยู่ในระดับสูง (สุพจน์ แจลัมเขตต์,
2546)

จากการศึกษาระดับของคุณภาพชีวิต
ในโรงเรียนของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร
จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนมีระดับ
คุณภาพชีวิตในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
(सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล, 2550; กนกวรรณ
ทองคำลึง, 2552)

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ
คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนใน
ต่างจังหวัด จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า
เพศ ไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในโรงเรียน
(รจนา คงคาลับ, 2550; พัชราภรณ์ คนกล้า,
2547; สุชาดา บุญชิต, 2546) แต่มีบางงานวิจัย
ที่เพศ มีผลต่อคุณภาพชีวิตใน โรงเรียน
(ชมพูนุช หิริโกกุล, 2550; สงวนศักดิ์ บุญเรือง
ศรี, 2552) และพบว่าระดับชั้นและผลการ
เรียนเฉลี่ย มีผลต่อคุณภาพชีวิตในโรงเรียน
(สุชาดา บุญชิต, 2546) รวมถึงพบว่า
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง
มีผลต่อคุณภาพชีวิตในโรงเรียน (รจนา
คงคาลับ, 2550; ชมพูนุช หิริโกกุล, 2550)

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ
คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนใน
กรุงเทพมหานคร จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า
เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย ระดับชั้น และ
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง
ไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในโรงเรียน (सानิต
ศิริวิศิษฐ์กุล, 2550; กนกวรรณ ทองคำลึง,
2552) แต่มีบางงานวิจัยที่ผลการเรียนเฉลี่ยมี
ผลต่อคุณภาพชีวิตในโรงเรียน (सानิต ศิริ
วิศิษฐ์กุล, 2550)

อย่างไรก็ตามยังมีตัวแปรที่ไม่เคยมี
การศึกษามาก่อน และผู้วิจัยเห็นว่าเป็นตัวแปร
ที่มีความสำคัญควรนำมาศึกษาเพื่อนำไป
กำหนดนโยบายหรือแผนในการพัฒนา
คุณภาพชีวิตในโรงเรียน คือ บุคคลที่นักเรียน
อาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 113,837 คน

ตัวอย่าง คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 470 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นแบบแบ่งชั้นภูมิ คือ ขั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียนในกรุงเทพมหานครที่มีคุณสมบัติตามขอบเขตของการศึกษาออกเป็น 2 ชั้นภูมิ ตามเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาจากนั้นสุ่มโรงเรียนในแต่ละชั้นภูมิมาชั้นภูมิละ 2 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก ขั้นที่ 2 แบ่งนักเรียนแต่ละโรงเรียนตัวอย่างตามระดับชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วทำการสุ่มนักเรียนจากแต่ละระดับชั้นให้ได้ตามจำนวนขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้และทำการจัดสรรขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้นี้ไปตามโรงเรียนตัวอย่าง ด้วยวิธีการจัดสรรแบบเป็นสัดส่วนกับขนาด และจัดสรรขนาดตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนนี้ไปตามระดับชั้นต่าง ๆ ด้วยวิธีเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 1 ขนาดตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนและระดับชั้นที่เป็นตัวอย่าง

สพม.	โรงเรียน	จำนวน นักเรียน ม.ปลาย				ขนาดตัวอย่าง			
		ม.4	ม.5	ม.6	รวม	ม.4	ม.5	ม.6	รวม
สพม. เขต 1	รัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน	472	433	398	1,305	77	70	64	211
สพม. เขต 1	สุวรรณพลับพลาพิทยาคม	109	60	81	250	18	10	13	41
สพม. เขต 2	มัธยมวัดบึงทองหลาง	220	200	199	619	36	32	32	100
สพม. เขต 2	เทพศิลา	266	258	205	729	43	42	33	118
รวมทุกโรงเรียน		1,069	951	883	2,903	174	154	142	470

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้คือแบบสอบถามเรื่องคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 คุณลักษณะของนักเรียน เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการและคำถามปลายเปิด ตอนที่ 2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง และตอนที่ 3 คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมเองส่วนหนึ่ง และอาจารย์ที่รับผิดชอบในแต่ละโรงเรียนเป็นผู้เก็บรวบรวมอีกส่วนหนึ่ง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2554 และคัดเลือกแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติต่างๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายข้อมูลคุณลักษณะของนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง โดยใช้ตารางความถี่ (Frequency Table) และร้อยละ (Percentage)

2. สถิติอนุมาน (Inference Statistic) เพื่อทดสอบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนจำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียน โดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ระดับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกระดับคุณภาพชีวิตออกเป็นรายด้านได้แก่ 1) ด้านร่างกาย (2) ด้านอารมณ์และจิตใจ (3) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (4) ด้านวิชาการ (5) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ (6) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน พบว่าด้านที่ (6) มีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2

ผลการศึกษาตัวแปรที่มีผลทำให้คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน พบว่า ระดับชั้น ผลการเรียนรู้และบุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่มีผลทำให้คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ส่วนเพศเป็นตัวแปรที่ไม่มีผลทำให้คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร
ทั้งภาพรวมและรายด้าน

คุณภาพชีวิตในโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ด้านร่างกาย	3.24	0.46	ปานกลาง
ด้านอารมณ์และจิตใจ	3.32	0.39	ปานกลาง
ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	2.78	0.55	ปานกลาง
ด้านวิชาการ	2.99	0.47	ปานกลาง
ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.21	0.64	ปานกลาง
ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน	3.42	0.45	สูง
ภาพรวม	3.16	0.29	ปานกลาง

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คุณลักษณะของนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F-test
เพศ			1.141
ชาย	3.178	0.300	
หญิง	3.149	0.283	
ระดับชั้น			20.693*
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.259	0.282	
มัธยมศึกษาปีที่ 5	3.144	0.298	
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.058	0.253	
ผลการเรียนเฉลี่ย			14.778*
น้อย	3.007	0.222	
ปานกลาง	3.180	0.317	
ดี	3.151	0.277	
ดีมาก	3.259	0.281	
บุคคลที่นักเรียนพักอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน			42.711*
บิดาและมารดา	3.302	0.257	
บิดา	3.041	0.190	
มารดา	3.239	0.304	
ญาติพี่น้อง	2.976	0.201	
อื่นๆ	2.879	0.205	
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง			291.453*
ไม่ดี	2.917	0.200	
ดี	3.282	0.250	

หมายเหตุ * $p < 0.05$

อภิปรายผล

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน กรุงเทพมหานครมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน กรุงเทพมหานครที่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้าน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อนใน โรงเรียน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ การศึกษาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของ นักเรียนในต่างจังหวัด ในงานวิจัยของปลุก พรมรัตน์ (2545) พัทธราภรณ์ คนกล้า (2547) และสงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี (2552) และ การศึกษาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของ นักเรียนในกรุงเทพมหานคร ในงานวิจัยของ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล (2550) กนกวรรณ ทอง คำลิ่ง (2552) แสดงให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตใน โรงเรียนของนักเรียนในกรุงเทพมหานครและ ต่างจังหวัดอยู่ในระดับไม่แตกต่างกัน ส่วน ด้านอื่นๆ นั้นมีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตใน โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นทาง โรงเรียนจึงควรปรับปรุงคุณภาพชีวิตใน โรงเรียน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านวิชาการ และ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครู เพื่อให้อยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกับด้าน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและเพื่อนใน โรงเรียน

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตใน โรงเรียน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิต ในโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อจำแนกตามเพศ ซึ่งเป็นไปในทิศทาง เดียวกันกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพ ชีวิตในโรงเรียนต่างจังหวัด ในงานวิจัยของ รจนา คงคำล็บ (2550) พัทธราภรณ์ คนกล้า (2547) และสุชาดา บุญจิต (2546) แต่เมื่อ จำแนกตามระดับชั้นปี ผลการเรียนรู้เฉลี่ย บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง มี ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รจนา คงคำล็บ (2550) สุชาดา บุญจิต (2546) และชมพูนุช หิริโกกุล (2550) แต่ไม่ไปในทิศทาง เดียวกันกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพ ชีวิตในโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ใน งานวิจัยของกนกวรรณ ทองคำลิ่ง (2552) ซึ่ง พบว่า เพศ ระดับชั้นปี ระดับผลการเรียนรู้ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มี ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อธิบายได้ว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนั้น มี ลักษณะใกล้เคียงกันมาก (homogeneous) เนื่องจากประชากรในการวิจัยเป็นนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงเพียง โรงเรียนเดียว จึงทำให้ไม่เห็นอิทธิพลของตัวแปรอิสระเหล่านั้นได้อย่างชัดเจน ทำให้ผล การศึกษานั้นแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

คุณภาพชีวิตในโรงเรียนด้านอารมณ์ และจิตใจ จะเห็นได้ว่านักเรียนมัธยมศึกษา ตอน ปลายอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่มี พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ โดยวัยรุ่นมัก

มีอารมณ์ ที่หงุดหงิด รำรื้อน รุนแรง และเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น โรงเรียนต้องจัดกิจกรรม เช่น การฝึกสมาธิ การสวดมนต์ การฟังเทศน์ จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความสำรวมทั้งทางกาย วาจาใจ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

คุณภาพชีวิตในโรงเรียนด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ทางโรงเรียน และผู้บริหารควรปรับปรุงในเรื่องสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยเฉพาะมลภาวะทางเสียง คือ ห้องเรียนมีเสียงดังรบกวนในขณะที่นักเรียนกำลังเรียน เนื่องจากจะทำให้ นักเรียนขาดสมาธิในการเรียน และเพิ่มจำนวนอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และทำการซ่อมแซมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์และพร้อมต่อการใช้งาน

คุณภาพชีวิตในโรงเรียนด้านวิชาการ โรงเรียนหรือครูควรมีวิธีการสอนที่หลากหลาย โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้การออกไปเรียน หรือทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรงด้วย

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ทองคำสิง. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุฬาลักษณ์ สุนทรวิภาต. 2540. การพัฒนาแบบวัดคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตัวเอง และครูควรเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความน่าสนใจ อีกทั้งครูและทางโรงเรียนต้องส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้นอกห้องเรียนโดยการจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านการอ่านหนังสือให้กับนักเรียน และในขณะเวลาเรียนครูต้องพยายามกระตุ้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ในขณะที่ทำการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและกล้าที่จะซักถามข้อสงสัยจากครูเมื่อไม่เข้าใจในบทเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เน้นการพัฒนาทางสติปัญญาได้อย่างเต็มที่

คุณภาพชีวิตในโรงเรียนด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน จะเห็นได้ว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วงวัยรุ่นจึงมีความผูกพันและให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก ดังนั้น ครูควรพัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบที่ใช้ นักเรียนเป็นจุดศูนย์กลาง โดยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวิธีการทำงานเป็นทีม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อย่างวิชาการของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

- ชมพูนุช หิริโกกุล. 2550. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปลูก พรมรัตน์. 2545. คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาใน เขตจังหวัด
กาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พัชรารณณ์ คนกล้า. 2547. คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สงวนศักดิ์ บุญเรืองศรี. 2552. คุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่นำ
เกษตรทฤษฎีใหม่ไปปฏิบัติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 3.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล. 2550. คุณภาพชีวิตของนักศึกษามุสลิมที่ศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาลัย นอร์ทท
กรุงเทพ. วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สุชาดา บุญชิต. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา
สงเคราะห์ : เฉพาะกรณี โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544. สังคมได้อะไรจากการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานรูปการศึกษา.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. 2551. คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ. นครราชสีมา: สมบูรณ์การพิมพ์.
- รจนา คงคาถับ. 2550. ปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.

